

Finansklagenemnda Skade

Avgjørelse FinKN 2024-367

29.4.2024

HELP Forsikring AS

Retts hjelp

Twist med håndverker – advokat engasjert etter oppstått twist – fal. § 8-5.

Det oppstod twist mellom sikrede og en baderomsleverandør angående utførelse av et bad. Sikrede klagde over flere forhold som de mente var mangelfulle den 22.4.22. Videre bestred sikrede en faktura fra håndverkeren den 30.6.22. Baderomsleverandøren avviste at sikrede kunne tilbakeholde betalingen samme dag. Sikrede tok så kontakt med advokat i oktober 2022. Sikrede meldte inn kravet om retts hjelpdekning til foretaket i august 2023. Foretaket avslo sikredes krav om retts hjelpdekning under henvisning til at meldefristen var oversittet, jf. fal. § 8-5. Ifølge foretaket startet meldefristen å løpe fra tidspunktet da sikrede var i twist med baderomsleverandøren, senest 30.6.22. Ettersom kravet var meldt inn i august 2023, hadde det gått mer enn ett år. Sikrede avviste at meldefristen var oversittet, da meldefristen ikke begynte å løpe før sikrede hadde et krav mot foretaket. Det ble vist til at sikrede først hadde et krav mot foretaket i oktober 2022, da sikrede var i twist med baderomsleverandøren, og det hadde påløpt advokatutgifter i saken. Nemnda kom til at meldefristen ikke var oversittet da sikrede ikke hadde noe "krav" mot foretaket under retts hjelpforsikringen før han hadde pådratt seg utgifter til advokat.

ANTATT ØKONOMISK OMFANG: inntil kr 3 000 000

Saksfremstilling

Saken gjelder krav om retts hjelpsdekning og spørsmålet om meldefristen er oversittet, jf. fal. § 8-5.

Sikrede har retts hjelpdekning med følgende vilkår:

5 Melding av skade

Medlemmet må melde skaden til Selskapet uten ugrunnet opphold. Dersom Selskapet ikke har fått melding om skaden innen ett år etter at de forhold eller opplysninger som saken bygger på ble kjent for Medlemmet, mistes retten til dekning, jf. Lov om forsikringsavtaler § 8-5. Skaden må uansett meldes innen forsikringsperioden, se punkt 2.

Sikrede og ektefellen inngikk avtale med en håndverker angående utførelse av et bad. Sikrede klaget 22.4.22 til håndverkeren over forhold de mente var mangelfulle ved utførelsen av badet. Sikrede anmodet håndverkeren om å utbedre manglene og ferdigstille badet. Sikrede fremsatte deretter en nøytral reklamasjon den 21.6.22. Sikrede bestred 30.6.22 en faktura fra håndverkeren. Håndverkeren avviste samme dag at arbeidet var mangelfullt og fastholdt at sikrede måtte betale.

Sikrede kontaktet i august 2022 en fagkyndig for å avdekke om badet hadde mangler og evt. omfang. Takstrapport datert 1.9.22 påpekte flere forhold som sikrede ikke hadde tatt opp med baderomsleverandøren og estimerte at utbedringskostnadene i beste fall var på kr 230-260 000.

Sikrede kontaktet 17.10.22 advokat og fremsatte 25.10.22 spesifisert reklamasjon til håndverkeren.

Sikrede har forklart at de tok kontakt med foretaket på telefon i mai/juni 2022 for å melde kravet, men dette er ikke ytterligere dokumentert. Senere kommunikasjon mellom partene har ikke klarlagt når den aktuelle samtalen fant sted og hva den inneholdt, men sikrede mottok 17.8.23 e-post fra foretaket angående valg av advokat.

Foretaket avsto deretter sikredes krav på rettshjelpsdekning med henvisning til at meldefristen i fal. § 8-5 var oversittet fordi sikrede 22.4.22 var godt kjent med de opplysninger som saken bygget på.

Sikrede krever dekning for rettshjelpsutgifter og anfører at kravet er meldt i samsvar med fal. § 8-5. Fal. § 8-5 første ledd angir at meldefristen løper fra det tidspunkt sikrede fikk kunnskap om de forhold som begrunner kravet. Meldefristen begynner dermed ikke å løpe før sikrede har et krav mot foretaket. For advokatforsikring forutsetter det dels at det foreligger en tvist mellom sikrede og baderomsleverandøren, og dels at det er påløpt advokatutgifter, jf. FinKN 2023-576 og vilkårene pkt. 4, 7.1 og 7.4. Juridisk teori angir også at skaden må overstige egenandelen før fristen begynner å løpe. Dette er begrunnet med at sikrede før dette tidspunktet ikke har et krav å melde, jf. FinKN 2012-75.

Sikrede anfører at da de påpekte forhold ved badet overfor håndverkeren i april 2022 var det ikke gitt at det var noen tvist eller behov for advokatbistand. Baderomsleverandøren kunne erkjent og utbedret de påpekte forholdene. Følgelig var det ikke klart at det forelå et krav mot foretaket på dette tidspunktet. Sikrede bestriker derfor at meldefristen begynte å løpe fra april 2022. Det var først da de sikrede mottok takstrapporten datert 1.9.22 at de ble klar over alle manglene, samt at manglene oversteg egenandelen på advokatforsikringen. De sikrede så først behovet for advokatbistand i oktober 2022, da de tok kontakt med advokat. Ettersom kravet ble meldt inn til foretaket over telefon i mai/juni 2022, er det meldt inn rettidig. Det kan i alle fall dokumenteres at sikrede meldte inn kravet før foretakets e-post av 17.8.23.

Forsikringsforetaket avviser ansvar og anfører at kravet er tapt fordi krav på rettshjelpsdekning er meldt inn for sent, jf. vilkårene pkt. 5 i forsikringsavtalen, som angir at kravet må meldes "innen ett år etter de forhold eller opplysninger som saken bygger på ble kjent for Medlemmet". Foretaket anfører at tvisten mellom partene oppstod senest 30.6.22. Sikrede meldte inn kravet til foretaket den 17.8.23, og derfor etter utløpet av ettårsfristen.

Ifølge norsk lovkommentar gjelder kunnskapskravet de omstendigheter som begrunner kravet. Videre er det ikke et krav om at sikrede eller den berettigede har full oversikt over kravets omfang eller hvordan den skal utbedres, jf. FinKN 2012-97 og 2019-861.

Foretaket anfører at "kravet" i fal. § 8-5 første ledd refererer til det underliggende kravet mellom partene i tvisten. Fristen kan ikke regnes fra det tidspunkt sikrede fremmet et krav mot foretaket om dekning av kostnader til advokat. Vurderingen som fremgår av FinKN 2023-546 er ikke i samsvar med øvrig nemndspraksis angående meldefristen. Dersom sikredes tolkning legges til grunn, betyr det at en forsikringskunde kan melde inn rettshjelpssaker på et hvert tidspunkt av saken. Dette vil medføre at meldefristen får liten praktisk betydning. Foretaket viser til at et hensyn bak fristen er at foretaket kun bærer risikoen for tvister som er oppstått innen meldefristen. Videre vil sikredes tolkning åpne for at parter kan tviste i lang tid før de engasjerer en advokat.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Spørsmålet er om kravet under sikredes rettshjelpforsikring er for sent meldt, jf. fal. § 8-5.

Fal. § 8-5 første ledd angir:

Sikrede mister retten til erstatning dersom kravet ikke er meldt til forsikringsforetaket innen ett år etter at sikrede fikk kunnskap om de forhold som begrunner det.

Vilkårene pkt. 5 angir:

Medlemmet må melde skaden til Selskapet uten ugrunnet opphold. Dersom Selskapet ikke har fått melding om skaden innen ett år etter at de forhold eller opplysninger som saken bygger på ble kjent for Medlemmet, mistes retten til dekning, jf. Lov om forsikringsavtaler § 8-5. Skaden må uansett meldes innen forsikringsperioden, se punkt 2.

Meldefristen begynner å løpe når sikrede "fikk kjennskap om de forhold som begrunner" kravet. "Kravet" mot foretaket oppstår når det foreligger et forsikringstilfelle som har påført sikrede et tap som gir grunnlag for et krav. Forsikringstilfellet i rettshjelpforsikring er en "tvist". En tvist gir imidlertid ikke i seg selv noe krav mot foretaket. Forsikringen dekker rettshjelputgifter, og kravet mot foretaket oppstår ikke før sikrede påføres utgifter til rettshjelp. Kunnskapskravet omfatter derfor både tvisten og det forholdet at tvisten har påført sikrede utgifter, jf. for så vidt FinKN 2023-576, 2021-1255 og Bull/Wilhelmsen, Forsikringsrett 2. utgave 2024 s. 655.

Foretaket anfører flere hensyn som taler mot at meldefristen løper fra tidspunktet sikrede har pådratt seg advokatutgifter. Det vises til at en forsikringstaker i realiteten kan melde inn et krav på et hvilket som helst tidspunkt av saken. Videre anføres det at meldefristen vil få liten praktisk betydning. Et hensyn bak fristen er at foretaket kun bærer risikoen for tvister som har oppstått innenfor meldefristen. Ifølge foretaket kan partene tviste i lang tid uten å engasjere en advokat dersom meldefristen ikke utløses før advokat er engasjert.

Sikrede kan ikke melde inn kravet når som helst ut fra fal. § 8-5 første ledd. Meldefristen løper fra tidspunktet sikrede får kunnskap om at det har oppstått tvist og sikrede har pådratt seg utgifter til advokat. Følgelig vil meldefristen fortsatt ha betydning. Det er riktig at partene kan være i en tvist lenge før de engasjerer en advokat, men en slik tvist utløser ikke noe krav mot foretaket.

Sikrede kontaktet advokat i 11.10.22. På dette tidspunktet var tvisten allerede etablert. Meldefristen begynte derfor å løpe fra 11.10.22.

Det er noe uklart når sikrede meldte kravet første gang til foretaket. Partene har diskutert om sikrede meldte inn kravet over telefon og om dette kan dokumenteres. Partene er likevel enige om at kravet var meldt inn den 17.8.23. Det gikk dermed under ett år fra kunnskap om kravet til det ble meldt, og meldefristen i fal. § 8-5 første ledd er ikke oversittet.

Sikrede krever erstatning for sine advokatutgifter i saken, totalt kr 22 500 inkl. mva.

I nemndspraksis er det omstridt i hvilken utstrekning et urettmessig avslag påfører foretaket ansvar for advokatutgifter, men nemnda har tidligere lagt til grunn at et profesjonelt forsikringsforetak må kunne forholde seg til sentrale bestemmelser i fal., og at brudd på slike bestemmelser vil kunne tilregnes foretaket som uaktsomhet, jf. blant annet FinKN 2023-630:

Ansvar er dels pålagt på objektivt grunnlag, jf. FinKN 2023-109 (person), dels etter det ulovfestede profesjonsansvaret, jf. FinKN 2022-184 (eierskifte), dels etter bestemmelsen om profesjonsansvar i fal. § 21-2, jf. FinKN 2023-567 (boligselger). Nemnda mener et profesjonelt forsikringsforetak må kunne forholde seg til varslingsbestemmelsen i fal. § 4-14, og at et brudd på denne bestemmelsen ved ikke å varsle alle sikrede involvert i oppgjøret må tilregnes foretaket som uaktsomt. Foretaket må derfor være ansvarlig for advokatkostnadene uten at det er nødvendig for nemnda å gå inn på den spesifikke hjemmelen for ansvaret.

Samme resultat ble lagt til grunn i FinKN 2024-252, som gjaldt fal.s regler om oppsigelse/fornyelse. Nemnda mener det samme må gjelde her. Fal.s bestemmelser om meldefrist er en sentral og mye

brukt bestemmelse, og det er rimelig klart at sikrede ikke har noe "krav" mot foretaket under rettshjelpforsikringen før han har pådratt seg utgifter. Foretaket er derfor ansvarlig for sikredes kostnader til advokat, men det følger av skl. § 5-1 nr. 2 om at skadelidte har et medvirkningsansvar når han i rimelig utstrekning unnlater å begrense skaden at ansvaret er begrenset til "rimelige og nødvendige" kostnader. Nemnda har ikke grunnlag for å avgjøre omfanget av ansvaret.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Sikrede gis medhold.

Ved behandlingen deltok Trine-Lise Wilhelmsen (leder), Merete Anita Utgård (bransjerepresentant) og Hege Sundby (forbrukerrepresentant).